

Briselē, 20.5.2020.
COM(2020) 532 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

Vācija

**Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 126. panta 3. punktu sagatavotais
ziņojums**

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

Vācija

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 126. panta 3. punktu sagatavotais ziņojums

1. IEVADS

2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Šī klauzula, kuru veido Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punkts, 6. panta 3. punkts, 9. panta 1. punkts un 10. panta 3. punkts un Regulas (EK) Nr. 1467/97 3. panta 5. punkts un 5. panta 2. punkts, atvieglo budžeta politikas koordināciju nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Komisija savā paziņojumā puda Padomei viedokli, ka pašreizējos apstākļos, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 uzliesmojuma dēļ, ir pieļaujams iedarbināt šo klauzulu. Dalībvalstu finanšu ministri 2020. gada 23. martā piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ja tas neapdraud fiskālo stabilitāti vidējā termiņā. Attiecībā uz korektīvo daļu Padome uz Komisijas ieteikuma pamata var arī nolemt pieņemt pārskatītu fiskālo trajektoriju. Vispārējā izņēmuma klauzula neaptur Stabilitātes un izaugsmes pakta paredzētās procedūras. Tā ļauj dalībvalstīm atkāpties no budžeta prasībām, kas tiktu piemērotas parastā situācijā, un vienlaikus dod iespēju Komisijai un Padomei veikt vajadzīgos politikas koordinācijas pasākumus pakta ietvaros.

Dati, kurus Vācijas iestādes paziņoja 2020. gada 31. martā un kurus pēc tam apstiprināja Eurostat¹, liecina, ka vispārējās valdības bilance Vācijā 2019. gadā sasniedza 1,4 % pārpalikumu no IKP, savukārt vispārējās valdības bruto parāds bija 59,8 % no IKP. Saskaņā ar 2020. gada stabilitātes programmu Vācija plāno deficītu 7,25 % apmērā no IKP 2020. gadā, savukārt parāds tiek plānots 75,25 % apmērā no IKP.

2020. gadā plānotais deficīts pirmšķietami apliecina to, ka pastāv pārmērīgs budžeta deficīts Stabilitātes un izaugsmes pakta izpratnē.

Sakarā ar to Komisija ir sagatavojusi šo ziņojumu, kurā analizēta Vācijas atbilstība Līgumā noteiktajam deficīta kritērijam. Parāda kritēriju var uzskatīt par izpildītu, jo parāda attiecība 2019. gadā ir zemāka par Līgumā noteikto atsaucē vērtību – 60 % no IKP. Tajā ņemti vērā visi būtiskie faktori un ievērojamais ekonomikas satricinājums, kas saistīts ar Covid-19 pandēmiju.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fe77-a07764b0369f>

1. tabula. Vispārējās valdības budžeta deficīts un parāds (% no IKP)

		2016	2017	2018	2019	2020 COM	2021 COM
Deficīta kritērijs	Vispārējās valdības bilance	1,2	1,2	1,9	1,4	-7,0	-1,5
Parāda kritērijs	Vispārējās valdības bruto parāds	69,2	65,3	61,9	59,8	75,6	71,8

Avots: Eurostat, Eiropas Komisijas 2020. gada pavasara prognoze.

2. DEFICĪTA KRITĒRIJS

Pamatojoties uz 2020. gada stabilitātes programmu, sagaidāms, ka Vācijas vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā sasniegs 7,25 % no IKP, kas pārsniedz Līgumā noteikto atsaucē vērtību – 3 % no IKP – un nav tuvu tai.

Plānotais Līguma atsaucē vērtības pārsniegums 2020. gadā ir ārkārtējs, jo tas ir nopietnas ekonomikas lejupslīdes rezultāts. Ņemot vērā Covid-19 pandēmijas ietekmi, Komisijas 2020. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP 2020. gadā samazināsies par 6,5 %.

Pamatojoties uz Komisijas 2020. gada pavasara prognozi, kurā paredzēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2021. gadā samazināsies zem 3 % no IKP, plānotais Līgumā noteiktās atsaucē vērtības pārsniegums būtu īslaicīgs. Tomēr šīm prognozēm ir ārkārtīgi liela nenoteiktība.

Rezumējot: 2020. gadā plānotais deficīts pārsniedz Līgumā noteikto atsaucē vērtību – 3 % no IKP – un nav tuvu tai. Līguma un Stabilitātes un izaugsmes pakta izpratnē plānotais pārsniegums tiek uzskatīts par ārkārtēju, taču patlaban tiek uzskatīts, ka tam ir pagaidu raksturs. Tādējādi analīze liecina, ka deficīta kritērijs Līguma un Regulas (EK) Nr. 1467/97 izpratnē pirmšķietami nav izpildīts.

3. BŪTISKIE FAKTORI

Līguma 126. panta 3. punktā noteikts, ka tad, ja kāda dalībvalsts neizpilda vienu vai abu šo kritēriju prasības, Komisijai jā sagatavo ziņojums. Šajā ziņojumā turklāt “ņem vērā arī to, vai valsts budžeta deficīts pārsniedz valdības investīciju izdevumus, kā arī ņem vērā visus citus būtiskos faktorus, tostarp dalībvalsts ekonomikas un budžeta stāvokli vidēji ilgā laikā.”

Minētie faktori ir sīkāk izskaidroti Regulas (EK) Nr. 1467/97 2. panta 3. punktā, kurā arī noteikts, ka nepieciešams pienācīgi ņemt vērā jebkurus citus faktorus, kurus attiecīgā dalībvalsts uzskata par būtiskiem, lai pilnībā novērtētu atbilstību deficīta un parāda kritērijiem, un par kuriem dalībvalsts paziņojusi Padomei un Komisijai.

Kā norādīts Regulas (EK) Nr. 1467/97 2. panta 4. punktā, attiecībā uz atbilstību deficīta kritērijam 2020. gadā, tā kā plānotā valdības parāda attiecība pret IKP 2020. gadā pārsniedz atsaucē vērtību 60 % no IKP un nav izpildīts dubultais nosacījums, proti, deficītam jāpaliek

tuvu atsaucē vērtībai un tā atsaucē vērtības pārsniegumam jābūt īslaicīgam, minētos būtiskos faktoros nevar ņemt vērā soļos, ko veic, lai attiecībā uz Vāciju pieņemtu lēmumu par pārmērīga budžeta deficīta esību saskaņā ar deficīta kritēriju.

Pašreizējā situācijā attiecībā uz 2020. gadu jāņem vērā vēl viens svarīgs faktors – Covid-19 pandēmijas ekonomiskā ietekme, kura ļoti nopietni ir skārusi budžeta situāciju un kuras dēļ perspektīva ir ārkārtīgi nenoteikta. Pandēmijas rezultātā ir arī iedarbināta vispārējā izņēmuma klauzula.

3.1. Covid-19 pandēmija

Covid-19 pandēmija ir izraisījusi ievērojamu ekonomikas satricinājumu, kam jau ir būtiska negatīva ietekme Eiropas Savienībā. Ietekme uz IKP pieaugumu būs atkarīga gan no pandēmijas ilguma, gan no pasākumiem, kas veikti valstu iestāžu un Eiropas un pasaules līmenī, lai palēninātu tās izplatību, aizsargātu ražošanas jaudas un atbalstītu kopējo pieprasījumu. Dalībvalstis jau ir pieņēmušas vai pieņem budžeta pasākumus, lai palielinātu veselības aprūpes sistēmu kapacitāti un sniegtu atbalstu vismagāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm. Ir pieņemti arī būtiski likviditātes atbalsta pasākumi un citas garantijas. Balstoties uz sīkāku informāciju, kompetentajām statistikas iestādēm ir jāpārbauda, vai šiem pasākumiem ir vai nav tūlītējas ietekmes uz vispārējās valdības bilanci. Kopā ar saimnieciskās darbības samazināšanos šie pasākumi veicinās krietni lielāka valdības budžeta deficīta un parāda veidošanos.

3.2. Ekonomikas stāvoklis vidējā termiņā

Ekonomikas izaugsme, ko galvenokārt veicināja stabili iekšzemes pieprasījuma rādītāji, 2019. gadā sasniedza 0,6 %. Tomēr Covid-19 pandēmijas dēļ Komisijas 2020. gada pavasara prognozē paredzēts, ka IKP 2020. gadā samazināsies par 6,5 %, atspoguļojot saimnieciskās darbības traucējumus, ko izraisījuši ierobežošanas pasākumi, un vēl nepieredzētu ārējā pieprasījuma kritumu 2020. gada pirmajā pusē. Tiek prognozēts, ka privātais patēriņš cietīs sakarā ar paaugstinātu patērētāju nedrošību, bezdarba pieaugumu un strauju algu pieauguma kritumu. Paredzams, ka arī uzņēmumu investīcijas 2020. gadā ievērojami samazināsies, jo nenoteiktības pieaugums un prognozes par mazāku pieprasījumu, visticamāk, ietekmēs uzņēmumu investīciju plānus. Turklāt sakarā ar neskaidrību par Covid-19 pandēmijas ilgumu un tās ekonomisko ietekmi makroekonomikas prognozes ir pakļautas ārkārtējai nenoteiktībai. Vērtējot dalībvalsts atbilstību deficīta kritērijam 2020. gadā, tas ir mīkstinošs faktors.

3.3. Budžeta stāvoklis vidējā termiņā

Spriežot pēc izpildes datiem un Komisijas 2020. gada pavasara prognozes, Vācija 2019. gadā sasniedza vidēja termiņa budžeta mērķi.

Vācijas parlaments 2020. gada 25. martā pieņēma papildu budžetu 2020. gadam, lai finansētu dažādos un apjomīgos pasākumus ekonomikas aizsardzībai pret Covid-19 pandēmijas sekām, kā arī lai kompensētu nodokļu ieņēmumu samazinājumu ekonomiskās aktivitātes lejupslīdes dēļ. Šie pasākumi ietver atbalstu veselības aprūpes nozarei un vakcīnas izstrādei pret Covid-

19 vīrusu, bet galvenokārt ir vērsti uz ekonomikas stabilizāciju, nodrošinot likviditātes atbalstu uzņēmumiem, dotācijas maziem uzņēmumiem un pašnodarbinātām personām, kā arī nodarbinātības saglabāšanu, izmantojot saīsināta darbalaika shēmas.

Stabilitātes programmā uzskaitīti dažādi pieņemtie pasākumi, kas kopā veido vairāk nekā 450 miljardus EUR (14 % no IKP) tiešā atbalsta pasākumiem un 800 miljardus EUR (25 % no IKP) papildu aizdevumu garantijām. Paredzamā ietekme uz budžetu, tostarp automātisko stabilizatoru un piešķirto nodokļu atlikto maksājumu radītais nodokļu ieņēmumu deficīts, ir -7,2 % no IKP 2020. gadā. Faktiskā ietekme uz budžetu būs atkarīga arī no atbalsta pasākumu īstenošanas un garantiju izmantošanas. Tādējādi fiskālā perspektīva ir saistīta arī ar lielu nenoteiktību, ko radījusi Covid-19 pandēmija.

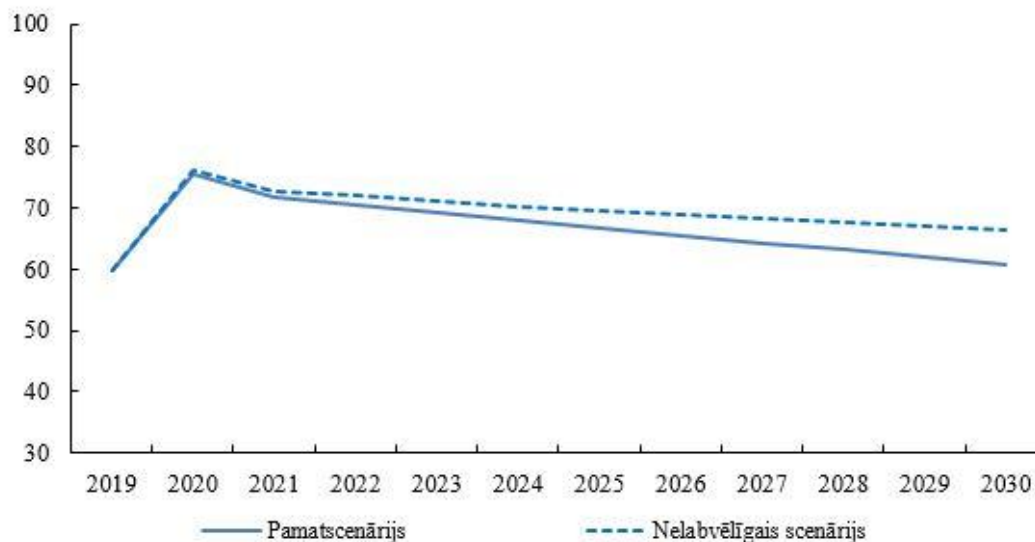
3.4. Valdības parāda stāvoklis vidējā termiņā

Saskaņā ar Komisijas 2020. gada pavasara prognozi sagaidāms, ka vispārējās valdības parāds, kas 2019. gadā bija 59,8 % no IKP, 2020. gadā pieaugs līdz 75,6 % no IKP.

Parāda atmaksājamības analīze ir atjaunināta ar Komisijas 2020. gada pavasara prognozi. Kopumā parāda atmaksājamības novērtējums, ņemot vērā arī svarīgus mīkstinošus faktorus (tostarp parāda profilu un statusu), liecina, ka parāda stāvoklis vidējā termiņā saglabājas ilgtspējīgs. Proti, lai gan valsts parāda stāvoklis Covid-19 krīzes rezultātā ir pasliktinājies, paredzams, ka parāda attiecība pret IKP pamatscenārijā vidējā termiņā būs uz ilgtspējīgas (sarūkošas) trajektorijas².

1. grafiks. Valdības parāda attiecība pret IKP, Vācija, % no IKP

² Pamatscenārijs ir balstīts uz Komisijas 2020. gada pavasara prognozi. Tiek pieņemts, ka pēc 2021. gada fiskālā politika pakāpeniski tiks pielāgota atbilstīgi ES ekonomikas un fiskālās koordinācijas un uzraudzības sistēmām. Reālā IKP pieaugums tiek prognozēts saskaņā ar tā dēvēto *EPC/OGWG T+ 10* metodiku. Proti, (reālā) faktiskā IKP pieaugumu nosaka tā potenciālā izaugsme, un to ietekmē apskatītās papildu fiskālās korekcijas (izmantojot fiskālo multiplikatoru). Tiek pieņemts, ka inflācija pakāpeniski tuvināsies 2 %. Pieņēmumi par procentu likmēm ir veikti saskaņā ar finanšu tirgus prognozēm. Saskaņā ar nelabvēlīgo scenāriju tiek pieņemtas augstākas procentu likmes (par 500 bāzes punktiem) un zemāks IKP pieaugums (par -0,5 procentpunktiem) attiecībā pret pamatscenāriju (visā prognozes periodā).

Avots: Komisijas dienesti.

3.5. Citi faktori, ko norādījusi dalībvalsts

Vācijas iestādes 2020. gada 19. maijā nosūtīja vēstuli ar būtiskajiem faktoriem saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1467/97 2. panta 3. punktu. Iepriekšējās iedaļās sniegtā analīze jau lielā mērā apraksta galvenos iestāžu norādītos faktorus.

4. SECINĀJUMI

Pamatojoties uz gada stabilitātes programmu, tiek plānots, ka Vācijas vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā sasniegs 7,25 % no IKP, pārsniedzot Līgumā noteikto atsaucē vērtību – 3 % no IKP. Plānotais atsaucē vērtības pārsniegums tiek uzskatīts par ārkārtēju, un patlaban tiek uzskatīts, ka tam ir pagaidu raksturs.

Saskaņā ar Līgumu un Stabilitātes un izaugsmes pakto šajā ziņojumā tika izskatīti arī būtiskie faktori.

Kā norādīts Regulas (EK) Nr. 1467/97 2. panta 4. punktā, attiecībā uz atbilstību deficīta kritērijam 2020. gadā, tā kā plānotā valdības parāda attiecība pret IKP 2020. gadā pārsniedz atsaucē vērtību 60 % no IKP un nav izpildīts dubultais nosacījums, proti, deficītam jāpaliek tuvu atsaucē vērtībai un tā atsaucē vērtības pārsniegumam jābūt īslaicīgam, minētos būtiskos faktorus nevar ņemt vērā šajos, ko veic, lai attiecībā uz Vāciju pieņemtu lēmumu par pārmērīga budžeta deficīta esību saskaņā ar deficīta kritēriju.

Kopumā analīze liecina, ka Līgumā un Regulā (EK) Nr. 1467/1997 noteiktais budžeta deficīta kritērijs nav izpildīts.